Version 2: 2026-10-18
Skapad av: Smittskyddsläkaren

Region Kalmar län

Samtalsstöd – vaccination mot influensa och covid-19

Detta samtalsstöd är framtaget för personal som vaccinerar mot influensa och covid-19. Det ger stöd för att besvara vanliga frågor och ge enhetlig och saklig information till personer som erbjuds vaccination. För medicinska rekommendationer och bedömningar hänvisas till respektive medicinsk riktlinje.

Varför rekommenderas vaccination?

Vaccination mot influensa och covid-19 rekommenderas till personer som har ökad risk att bli allvarligt sjuka om de smittas. Vaccination minskar framför allt risken för allvarlig sjukdom och komplikationer.

Kan man bli sjuk trots att man är vaccinerad?

Ja. Vaccination mot influensa och covid-19 ger inte ett fullständigt skydd mot att bli smittad eller sjuk. Den som insjuknar trots vaccination har dock lägre risk att bli allvarligt sjuk. Skyddet varierar bland annat med ålder och immunförsvar och med hur väl vaccinet stämmer överens med de virus som cirkulerar.

Glöm inte information om antiviral behandling

Personer med ökad risk för allvarlig influensa bör informeras om att kontakta vården tidigt vid influensasymtom. **Antiviral behandling kan vara aktuell även om personen är vaccinerad och har bäst effekt när den sätts in tidigt.** Förebyggande antiviral behandling kan i vissa fall också vara aktuell efter nära kontakt med någon som har influensa.

Kan vaccination också skydda andra?

Influensa: Vaccination minskar risken att insjukna i influensa och därmed också risken att föra smittan vidare. Det är en anledning till att influensavaccination rekommenderas till vård- och omsorgspersonal som arbetar nära personer med ökad risk för allvarlig influensa och till hushållskontakter till personer med kraftigt nedsatt immunförsvar.

Covid-19: Vaccination rekommenderas framför allt för att skydda den vaccinerade mot allvarlig sjukdom.

Vilka biverkningar kan man få?

De vanligaste biverkningarna efter vaccination mot influensa och covid-19 är ömhet, rodnad eller svullnad vid injektionsstället. Trötthet, huvudvärk, muskelvärk, sjukdomskänsla och feber kan också förekomma. Besvären är vanligtvis milda till måttliga och går över inom några dagar.

Allvarliga biverkningar är sällsynta. Som vid all vaccination finns en liten risk för en allvarlig allergisk reaktion.

Kan man få influensa eller covid-19 av vaccinet?

Nej. Vaccinerna som används mot influensa och covid-19 kan inte orsaka influensa eller covid-19. Efter vaccination kan man däremot få övergående symtom som feber och sjukdomskänsla.

Det levande försvagade influensavaccinet som ges som nässpray till barn kan ge en mild infektion i de övre luftvägarna, med till exempel rinnsnuva eller nästäppa.

Kan man vaccineras om man är förkyld eller sjuk?

En lindrig infektion utan feber är normalt inget hinder för vaccination. Vid pågående akut infektion med feber bör vaccinationen skjutas upp tills man har tillfrisknat.

Kan flera vaccin ges samtidigt?

Ja. Vaccin mot influensa och covid-19 kan ges vid samma vaccinationstillfälle. Även pneumokockvaccin kan ges samtidigt, inklusive konjugerat pneumokockvaccin tillsammans med förstärkt (adjuvanterat) influensavaccin. Vaccinerna ges på olika injektionsställen.

Samtidig vaccination försämrar inte vaccinernas skyddseffekt, men biverkningar som lokala reaktioner och feber kan bli mer uttalade. Detta bör särskilt beaktas vid vaccination av sköra personer. **Inför varje tillfälle då flera vacciner ges samtidigt ska en individuell bedömning av lämpligheten göras.**

Glöm inte pneumokockvaccination

Personer som också rekommenderas pneumokockvaccination bör informeras om detta och erbjudas vaccination, vid samma besök eller vid ett senare tillfälle. En rekommendation från vårdpersonal kan ha stor betydelse för beslutet att vaccinera sig.

Kan man vaccineras om man tar blodförtunnande läkemedel?

Ja. Blodförtunnande läkemedel är inget hinder för vaccination mot influensa eller covid-19. Det finns en viss ökad risk för blödning eller blåmärke vid injektionsstället, men allvarlig blödning förväntas inte uppstå. Efter vaccinationen rekommenderas ett stadigt tryck över injektionsstället under **fem minuter**.

När behöver man vara försiktig med vaccination?

Vid tidigare allvarlig allergisk reaktion i samband med vaccination eller känd allvarlig överkänslighet mot något innehållsämne i vaccinet behöver en medicinsk bedömning göras före vaccination. Vanliga vaccinreaktioner efter en tidigare dos är normalt inget hinder för ny vaccination.

Kan personer med äggallergi vaccineras mot influensa?

Ja. Äggallergi är inte ett hinder för influensavaccination och de flesta kan vaccineras som vanligt utan extra observationstid.

För vuxna med tidigare anafylaxi mot ägg kan 30 minuters observation övervägas. Barn och ungdomar med aktuell äggallergi som har krävt sjukhusvård på grund av anafylaxi mot ägg bör vaccineras på mottagning med allergikompetens och observeras i 30 minuter.

Anafylaxiberedskap ska alltid finnas vid vaccination.

Kan man vaccineras under graviditet och amning?

Influensa: Alla gravida rekommenderas vaccination mot influensa efter graviditetsvecka 12. Gravida som också tillhör en medicinsk riskgrupp kan vaccineras under hela graviditeten. Vaccinationen skyddar den gravida och ger även det nyfödda barnet ett visst skydd mot influensa. Gravida vaccineras på hälsocentral.

Covid-19: Graviditet i sig är inte längre en anledning till vaccination mot covid-19. Gravida som har annan medicinsk indikation för vaccination kan vaccineras under hela graviditeten.

Amning är inget hinder för vaccination mot influensa eller covid-19.

Hur går vaccination av barn till?

Influensa: För barn som rekommenderas influensavaccination på grund av ökad risk för allvarlig sjukdom görs bedömning och ordination via barnkliniken. Barn som vaccineras av andra skäl, till exempel för att skydda en anhörig med kraftigt nedsatt immunförsvar eller inför resa, handläggs i primärvården.

Covid-19: Barn under 18 år vaccineras endast efter individuell läkarbedömning och med läkarordination. Bedömning och ordination görs via barnkliniken.

Behöver man vaccinera sig om man nyligen har haft influensa eller covid-19?

Influensa: Ja. Genomgången influensa ersätter inte vaccination för den som rekommenderas influensavaccination.

Covid-19: Personer som omfattas av rekommendationen om vaccination mot covid-19 och som har haft bekräftad covid-19 efter den 1 september kan avstå från säsongens vaccinationsdos.

Kan man vaccineras inför eller efter en operation?

Ja. Vaccination mot influensa eller covid-19 är inget hinder för operation, och en nyligen genomförd vaccination är inte skäl att ställa in en planerad operation. Vaccination i nära anslutning till en operation kan dock innebära att vanliga vaccinreaktioner, till exempel feber, försvårar bedömningen av symtom före eller efter operationen.

Behöver man vaccinera sig varje år?

Ja. Den som omfattas av rekommendationerna behöver normalt vaccineras mot influensa och covid-19 varje säsong.

Influensa: Vilka influensavirus som cirkulerar förändras över tid och vaccinet anpassas inför varje säsong. Dessutom avtar skyddet efter vaccination med tiden.

Covid-19: Skyddet efter vaccination avtar med tiden och vaccinet anpassas till aktuella virusvarianter. För de grupper som rekommenderas vaccination ges därför en ny dos inför säsongen.

Hur lång tid tar det innan vaccinationen ger skydd?

För både influensa och covid-19 tar det vanligtvis omkring **två veckor** innan skyddet har utvecklats. Därför är det bra att vaccinera sig innan smittspridningen ökar.

Varför får vissa personer förstärkt influensavaccin?

Förstärkt influensavaccin är utvecklat för att ge ett starkare immunsvar hos äldre personer, eftersom immunförsvarets svar på vaccination kan bli svagare med stigande ålder.

I Region Kalmar län ges förstärkt influensavaccin till personer som är **65 år eller äldre och bor på SÄBO, korttidsboende eller LSS-boende**. Övriga personer som rekommenderas influensavaccination får i regel influensavaccin i standarddos.

Hur är det med vaccination mot RS-virus?

Folkhälsomyndigheten rekommenderar vaccination mot RS-virus till personer från 75 år och till personer från 60 år med vissa sjukdomar eller tillstånd. Vaccination mot RS-virus har ännu inte införts i Region Kalmar län. NT-rådets aktuella rekommendation är att regionerna ska avvakta med att finansiera vaccination i väntan på pågående utredning.

Den som ändå önskar vaccination mot RS-virus kan vaccinera sig hos privata vaccinatörer och bekostar då vaccinationen själv.

Hur är det med vaccination mot bältros?

Folkhälsomyndigheten rekommenderar vaccination mot bältros till personer från 65 år och till vuxna från 18 år med immunbrist på grund av sjukdom eller läkemedelsbehandling. Vaccination mot bältros har ännu inte införts i Region Kalmar län. Aktuell regiongemensam rekommendation är att regionerna ska avvakta med att finansiera vaccination i väntan på pågående utredning.

Den som ändå önskar vaccination mot bältros kan vaccinera sig hos privata vaccinatörer och bekostar då vaccinationen själv.

Var finns mer information?

För medicinska rekommendationer, målgrupper och bedömningar, se de **medicinska riktlinjerna för vaccination mot influensa respektive covid-19**.

Aktuell information om vaccinationssäsongen, tillgängliga vaccin och genomförandet i Kalmar län finns i **Vaccination mot influensa och covid-19 - säsongsinformation 2026/2027**.

Information riktad till allmänheten finns på **1177.se.**